

**Imatran kaupunki
Vammaisneuvosto**

Pöytäkirja 1/2017

Aika Torstai 2.2.2017 kello 14.00-16.00

Paikka Imatran kylpylä, Purjekuja 1

Osallistujat

| | |
|----------------------------|---|
| Heikki Luukkanen | puheenjohtaja, Kh:n nimeämä edustaja |
| Matti Seppälä | hyvinvointilautakunnan edustaja |
| Esa Hirvonen | kaupunkikehittämislautakunnan edustaja |
| Auli Gröhn | järjestön edustaja |
| Erkki Saarimäki | ” |
| Ari Savisto | ” |
| Simo Vento | ” |
| Paavo Sihvonen | ”, poistui kello 18.00 |
| Liisa Sivonen | ” |
| Tiina Hämäläinen | ” |
| Ellen Peltola | ” |
| Unto Viljakainen | ” |
| Seppo Lehtimäki | ” |
| Annaleena Rita | Rautjärven kunnan edustaja |
| Marketta Paananen | Ruokolahden kunnan edustaja |
| Leena Luukka | Eksoten edustaja |
| Sirkku Sarlomo | sihteeri |

§ 201 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyväksyttiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Puheenjohtaja totesi kokouksen läsnäolijat.

§ 202 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

§ 203 Imatran vammaispoliittisen ohjelman 2011-2016 toteutumisen seurannan käynnistäminen

Vammaispoliittinen ohjelma 2011-2016:

”4. Vammaispoliittisen ohjelman toteutumisen seuranta

Vammaispoliittinen ohjelma antaa linjauksia ja suuntaviivoja vammaispolitiikan kehittämiseksi. Ohjelman toimenpiteitä tullaan viemään eteenpäin vuosittain talous- ja toimintasuunnitelmassa ja kunkin toimialan ja yhteistyötahon konkreettisina toimenpide-esityksinä, jotka vaativat seurantaa.

Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteita ja niiden toteutumista on seurattava vuosittain ja ohjelman linjauksia on päivitettävä tietyin väliajoin.

Pääasiallinen vastuu vammaispoliittisen ohjelman seurannasta on Imatran kaupungin vammaisneuvostolla. Vammaisneuvosto lisää yhteistyötä kaupungin toimialojen kanssa. Vammaisneuvosto seuraa päätöksentekoa ja päätösten toimeenpanoa sekä vammaisia koskevan lainsäädännön kehitystä ja sen soveltamista Imatralla. Vammaisneuvoston tehtävänä on välittää omalta osaltaan vammaisten tarpeita kunnan hallinnon tietoisuuteen ja tehdä kaupungin hallintoelimille konkreettisia esityksiä vammaispoliittisen ohjelman linjausten pohjalta vammaisille tärkeistä asioista ja vammaishuollon painopistealueista. Imatran kaupunki tekee vammaispoliittisen ohjelman toteuttamisen seurannassa ja esitysten teossa tiivistä yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa.”

Esitys: Käynnistetään vammaispoliittisen ohjelman toteutumisen seuranta kokoamalla vammaisneuvoston jäseniltä kokemusperäistä tietoa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta. Sovitaan kokouksessa syntyneen tiedon pohjalta seurannan jatkotoimenpiteistä.

Päätös: Koottiin keskustelun pohjalta seuraavat asiat vammaispoliittisen ohjelman toteutumisesta sisältöalueittain:

Vammaisneuvoston näkemykset tavoitteiden saavuttamisesta ohjelman sisältöalueittain:

Imatran vammaispoliittinen ohjelma v. 2011-2016

Itsenäinen elämä: tiedotus ja tukipalvelut

Toimenpiteet:

Tiedotus:

Palvelujen saatavuutta parannetaan ja mahdollisuuksia asioida verkossa laajennetaan kehittämällä sähköistä asiointia koko kaupungin organisaatiossa.

Kunkin kaupungin toimialojen tulee nimetä keskuudestaan henkilöt, jotka erityisesti paneutuvat vammaisten asioista tiedottamiseen.

Kaupunki tiedottaa palveluistaan vammaisille aktiivisesti erilaisten tiedotusvälineiden välityksellä ja vammaisjärjestöjen kautta.

Kaupunki lisää vammaisuuteen sekä vammojen ja sairauksien vaikutuksiin liittyvää tiedotusta vammaisneuvoston koordinoimana.

Tiedotus aistivammaisille henkilöille tarjotaan heille sopivassa muodossa. Kaupunki kehittää kuulo- ja näkövammaisille sekä kehitysvammaisille ja monivammaisille soveltuvaa tiedotusmateriaalia yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa.

Laaditaan vammaisille kuntalaisille tarkoitettu vuosittain päivitettävä kirjallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluopas. Palveluopas toimitetaan näkövammaisille äänitteenä ja se julkaistaan kaupungin internet-sivuilla.

Lisätään tiedotusta kaupungin kotisivuilla kaupungin viestintäsuunnitelman linjausten mukaisesti. Kaupunki turvaa riittävät, asiantuntevat neuvontapalvelut.

- Kaupungin tiedotusmateriaalissa aistivammaisille on vielä tekemistä.
- Vammaisneuvosto on laatinut palveluoppaan, mutta opas tarvitsee päivityksen.
- Vammaisneuvosto edellyttää, että vammaispoliittisesta ohjelmasta ja lainsäädännöstä informoidaan kaupungin ja tytäryhtiöiden henkilökuntaa ja, että uusien ja vanhojen katujen luiskat muotoillaan uudelleen ja korjataan lain edellyttämään kuntoon.

Tukipalvelut:

Vaikeavammaisille asiakkaille tehdään yhteistyössä asiakkaan ja yhteistyötahojen kanssa henkilökohtainen palvelusuunnitelma.

Vaikeavammaisten henkilöiden itsenäinen elämä turvataan ensisijaisesti kotiin annettavilla palveluilla. Kotona asumiseen liittyviä tukipalveluja kehitetään eri vammaisryhmien osalta.

Vaikeavammaisten päivätoimintaa monipuolistetaan sekä laadullisesti että määrällisesti eri vamma ryhmien tarpeet huomioiden.

Vammaispalvelulain mukaisia vaikeavammaisten kuljetuspalveluja ja käytäntöjä kehitetään kaupungin, vammaisjärjestöjen ja palvelujen tuottajien yhteistyönä.

Vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua järjestetään asiakkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet huomioiden.

Imatran kaupungin henkilökuntaa koulutetaan aistivammaisten henkilöiden kanssa kommunikointiin ja vammaisten ihmisten kohtaamiseen.

- Palvelusuunnitelmat toteutuvat kohtuullisesti; ei kuitenkaan vielä täysin.
- Päivätoiminnan sisältöjä kehitetään/ Yes we can –hanke
- Eksotella liikkumisen tuen hanke, jossa pilotoidaan joustavia kuljetuspalvelujen toteuttamistapoja yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriö, terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja järjestöt.
- Lisätään yhteistyötä Eksoten kanssa erityissairaanhoidon palvelujen saatavuuden parantamiseksi ja tiedottamisen tehostamiseksi.
- Toiminnan laatukriteerit on otettu käyttöön (Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunta).
- Maahanmuuttajataustaisten perheiden tiedon lisääminen/ sopeutusvalmennus.

Rakennettu ympäristö ja liikennepalvelut

Toimenpiteet:

Rakennuslupamenettelyssä ja rakentamisen valvonnassa huomioidaan esteettömyys niin korjaus- kuin uudisrakentamisen kohdalla.

Lisätään yhteistyötä eri toimialojen välillä esteettömässä rakentamisessa.

Huomioidaan uudis- ja korjausrakentamisessa vammaisten erityisvaatimukset ja asumistarpeet.

Kaupunki pyytää vammaisneuvostolta lausunnon kaikista merkittävistä vammaisia koskevista kaava- ja rakennushankkeista.

Yleiset tilat kalustetaan vammaisille soveltuviksi (induktiolaitteet, korotetut istuimet, inva-wc:t, värien ja kontrastien käyttö, kuulutukset yms.).

Vammaiset ja vammaisjärjestöt tiedottavat katu- ja tieverkoston liikuntaesteistä eteenpäin päättäjille ja viranomaisille sekä seuraavat muutostoimenpiteiden toteuttamista.

Julkisen liikenteen kalustoa uudistettaessa kaupunki edellyttää, että poistuva kalusto korvataan matalalattiabusseilla.

Uusia palvelulinjoja ja palvelumuotoja kehitetään huomioon ottaen vammaisten kuntalaisten liikkumistarpeet.

Varmistetaan puhdas hengitysilma sekä sisätiloissa että ulkona. Puhdas ilma on tärkeä kaikille, mutta erityisesti hengityssairaille. Tiedotetaan ulkoilman poikkeavista epäpuhtauksista kuntalaisille. Imatran kaupunki toimii esimerkkinä savuttomuuden edistämässä omissa tiloissaan ja niiden läheisyydessä.

- Vammaisneuvosto teki valtuustokauden aikana kolme esteettömyyskatselmusta: 29.4.2014/Kiinteistöt: Kaupungintalo, Kulttuuritalo Virta ja Urheilutalo sekä 28.10.2014 katselmus ulkoalueille/Mansikkalan ulkoalueet (Mansikkalan hyvinvointi- ja sosiaaliasema, Valtion virastotalon edusta, kaupungintalon edustan liikennevalot ja kevyen liikenteen väylät sekä Keskusasema ja aseman edustan kevyen liikenteen kulkuväylät sekä 10.1.2017/Teatteri Imatran uudisrakennuksen katselmus. Katselmusten lisäksi epäkohtia on nostanut esille Etelä-Karjalan neuroyhdistys asiakaspalautteena esteettömyydestä Imatralla (vammaisneuvoston kokous 4.6.2015 § 126).

Todettiin, että pääasiassa niissä julkisissa rakennuksissa korjaustoimenpiteet on tehty, joissa vammaisneuvosto on käynyt katselmuksella. Honkaharjun terveysaseman (vuoronumerointi/valotaulu ja sähköinen ilmoittautuminen/fonttikoko) asiakaspalvelun korjauksia ei ole tehty. Näistä puutteista on haittaa heikkonäköisille asiakkaille. Puutteista on välitetty viesti Eksotelle. Katujen ja jalankulkuväylien sekä suojateiden korkeuseroja on eri puolilla kaupunkia ja niitä kohtia pitää saada korjattua.

- Pyritään lisäämään kokemusasiantuntijoiden käyttöä uudis- ja korjausrakentamisessa. Hyvä esimerkki on saatu Teatteri Imatran

suunnittelussa. Jatkossa tarvitaan vammaisneuvoston tarkkaavaisuutta tulevien koulurakennusten suunnittelun kohdalla.

- Uudistuksia on tehty yleisten tilojen kalustamisessa vammaisille soveltuviksi (induktiolaitteet, korotetut istuimet, inva-wc:t, värien ja kontrastien käyttö, kuulutukset yms.) Tässä toiminnassa on jatkuva kehittämisen/seurannan tarve.
- Kaupunki on pyytänyt vammaisneuvostolta lausunnon kaikista merkittävistä vammaisia koskevista kaava- ja rakennushankkeista. Annetuissa lausunnoissa on vammaisneuvosto ottanut kantaa esteettömyys näkökohtiin suunnitelmissa.
- Vammaiset ja vammaisjärjestöt tiedottavat katu- ja tieverkoston liikuntaesteistä eteenpäin päättäjille ja viranomaisille sekä seuraavat muutostoimenpiteiden toteuttamista toimenpiteen käytännön toteutuksessa on parantamisen varaa.
- Varmistetaan puhdas hengitysilma sekä sisätiloissa että ulkona: Imatran kaupunki on savuton työpaikka.
- Julkinen liikenne on muuttunut merkittävästi myönteisempään suuntaan; käyttöön on otettu uusia reittejä ja palvelulinjoja ja on siirrytty matalalattialinja-autoihin. Kaikki pysäkit eivät kuitenkaan toimi pyörätuolilai muuta apuvälinettä käyttävän asiakkaan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Infran korjauksia pysäkeillä ja niiden ympäristössä tulee jatkaa.

Varhaiskasvatus, koulutus ja opiskelu

Toimenpiteet:

Vammaiselle oppilaalle turvataan hänen tarvitsemansa tukipalvelut ja tarvittavat apuvälineet, jotka mahdollistavat oppilaan opiskelun ensisijaisesti yleisopetuksessa ja tarvittaessa erityisluokassa.

Vammaisten opetus toteutetaan lähikouluperiaatteella, jos se on suinkin mahdollista ja vammaiset integroidaan mahdollisuuksien mukaan yleisopetuksen koululuokkiin.

Yleisopetukseen lisätään avustajien määrää vammaisten koulunkäynnin mahdollistamiseksi.

Opettajille ja muulle henkilökunnalle järjestetään lisäkoulutusta erilaisuuden ja vammaisuuden kohtaamisesta.

Lisätään yhteistyötä ja tiedotusta eri viranomaisten, vammaisneuvoston ja vammaisjärjestöjen välillä vammaisten lasten ja nuorten koulutuksen kehittämisessä.

Taataan vammaisten nuorten mahdollisuus jatko-opetukseen.

- Yhdenvertaisuus ei ole toteutunut kaikilta osin perusopetuksessa vaikeavammaisten ja ei vammaisten koululaisten välillä. Esimerkiksi tabletti –tietokoneiden käyttöönottamisessa on ollut viivettä.

Työ

Toimenpiteet:

Huomioidaan vammaiset kuntalaiset kaupungin omien avoimien työpaikkojen täyttämässä ja tehdään yhteistyötä työvoimahallinnon kanssa tukien järjestämisessä.

Tehostetaan kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmän työtä vammaisten työllistymisessä.

Tuetaan oppilaitoksista valmistuneita vammaisia kuntalaisia avoimiin ja tuettuihin työpaikkoihin sijoittumisessa mm. lisäämällä yhteistyötä työvoimahallinnon kanssa.

Tuetaan mielenterveyskuntoutujien siirtymätyöohjelmaa järjestämällä työpaikkoja suoritustason töihin.

Kehitysvammaisten avotyötoimintaa kehitetään ja monipuolistaan eri vammaisryhmille sopivaksi. Kehitysvammaisten avotyöstä ja työkeskuksen työtoiminnasta maksettavaa korvausta korotetaan.

Lisätään yhteistyötä kaupungin toimialojen ja Työvoiman palvelukeskuksen kesken vammaisten kuntouttavan työtoiminnan kehittämisessä ja työssä olevien vammaisten tukemisessa.

Terveydenhuolto ja kuntoutus Sosiaalipalvelut

Toimenpiteet:

Vammaisten terveystalvelut järjestetään ensisijaisesti kaikille tarkoitettujen palvelujen avulla.

Terveystalvelujen toimitilojen ja palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus varmistetaan vammaisille kuntalaisille mm. ohjeistuksen, tulkkauksen ja induktiolaitteiden avulla.

Turvataan vammaisten henkilöiden mahdollisuus osallistua itseään koskevien päätösten tekoon.

Lisätään voimavaroja ennalta ehkäisevään toimintaan ja tuetaan vammaisten omaehtoista terveydenhoitoa ja kuntoutusta.

Turvataan myös lievempivammaisten ja yli 65 -vuotiaiden henkilöiden kuntoutus ja tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Esimerkkinä on liikkumistaidon ohjauksen saatavuuden turvaaminen.

Tehostetaan yhteistyötä ja tiedottamista terveydenhuollon, Kelan, kuntoutuslaitosten, sosiaalitoimen ja työvoimatoimiston kesken kuntoutusasioissa.

Turvataan riittävien apuvälineiden saanti ja tiedotetaan siitä, mikä eri tahojen vastuu on apuvälineiden myöntämisessä ja lääkinnällisessä kuntoutuksessa.

Lisätään yhteistyötä Eksoten kanssa erityissairaanhoidon palvelujen saatavuuden parantamiseksi ja tiedottamisen tehostamiseksi.

Vammaisille tiedotetaan nykyistä paremmin palveluista ja ohjataan heitä heidän kannaltaan tarkoituksenmukaisten palvelujen käyttöön.

Panostetaan sosiaalitoimen ammattitaitoisen työvoiman hankintaan ja henkilöstön pysyvyyteen palvelujen laadun varmistamiseksi.

Omaishoitajien tukea lisätään järjestämälle heille koulutusta, kuntoutusta ja virkistystoimintaa eri toimijoiden yhteistyönä.

Tilapäishoito- ja asumisvaihtoehtoja järjestetään kaikille vammaisryhmille omaan kotikuntaan tai mahdollisimman lähelle omaa kotikuntaa.

Lisätään yhteistyötä Kelan, sosiaali- ja terveystoimen ja muiden hallinnonalojen kesken vammaisten toimeentuloturva-asioissa.

Sosiaali- ja terveystalujen saatavuus ja kehittyminen edellyttävät jatkuvaa seurantaa.

Kulttuuri ja vapaa-aika

Toimenpiteet:

Turvataan tilojen esteettömyys kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen tiloissa ja tapahtumissa mm. pyörätuolia käyttävien vammaisten osalta korjaamalla havaitut puutteet.

Huomioidaan kuulovammaisten tarvitsemat induktiolaitteet ja niiden toimivuus ja näkövammaisten liikkumiseen vaikuttavien esteiden poistaminen sekä värien käyttö kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen tiloissa.

Turvataan vammaisen välttämättömän avustajan tai saattajan maksuton osallistuminen kaupungin järjestämiin tapahtumiin.

Tapahtumissa huomioidaan näkövammaisten ja kuulovammaisten erityistarpeet, esim. avustaminen, tulkkaukset ja kulkeminen.

Jatketaan ja lisätään yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kehittämisessä ja esteettömyyden varmistamisessa.

Panostetaan edelleen vammaisten erityisliikuntaan ja kuntouttaviin toimintoihin mm. kouluttamalla liikuntaryhmien vetäjiä.

- Kaupunki on tarjonnut veloituksetta tilan kehitysvammaisten lasten liikuntaryhmälle ylläpitää kuntoa. Kiitos!

Vammaisneuvosto ja vammaisjärjestöt

Toimenpiteet:

Vammaisten palvelut suunnitellaan yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Vammaisjärjestöjen keskinäistä yhteistyötä kehitetään tiiviimmäksi päällekkäisyyksien poistamiseksi.

Tuetaan järjestöjen toimintaa pyrkimällä järjestämään yhteisiä toimintatiloja kokoontumista varten.

Kehitetään yhteistyötä kaupungin toimialojen, vammaisjärjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kesken esim. koulutustilaisuuksien järjestämisessä ja tukihenkilötoiminnassa.

Lisätään molemminpuolista tiedotustoimintaa kaupungin toimialojen ja vammaisjärjestöjen kesken.

Vammaisneuvoston toimintaa yhteistyökanavana ja asiantuntijaelimenä tehostetaan ja sen toimintaa kehitetään.

Vammaiset ja vammaisjärjestöt tiedottavat katu- ja tieverkoston liikuntaesteistä eteenpäin päättäjille ja viranomaisille sekä seuraavat muutostoimenpiteiden toteuttamista.

- Kaikenlaiseen esteettömyyteen on palvelujen saavutettavuudessa kiinnitettävä jatkuvaa huomiota. Yhdistysten tulee ottaa nykyistä enemmän näissä asioissa yhteyttä vammaisneuvostoon.
- Vammaisneuvoston ja Eksoten välinen yhteistyö on toimivaa.
- Viranomaisten asenteissa tarvitaan korjausta järjestää esteettömyys.

Ruokolahden ja Rautjärven kunnat toimittavat oman kuntansa seurantatiedot sihteerille. Järjestetään keväällä 2017 Rautjärvellä esteettömyys katselmus.

§ 204 Muut asiat

Muistio Vammaisneuvoston katselmuksesta 10.1.2017 Teatteri Imatralla

Päätös: Merkittiin muistio tiedoksi. Järjestetään tilaisuus, jossa palkitaan Imatran Arkkitehtuuritoimisto Lempinen ja Partinen Teatteri Imatran suunnittelijana erinomaisesta esteettömyyden huomioon ottamisesta suunnittelussa ja rakentamisessa sekä vammaisneuvoston näkemysten huomioon ottamisesta. Palkitsemistilaisuuteen osallistuvat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, järjestöjen edustajana Auli Gröhn ja sihteeri. Tiedotusvälineet kutsutaan paikalle.

§ 205 Seuraava kokous

Kokousaika sovitaan myöhemmin.

§ 206 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.00.

Heikki Luukkanen
puheenjohtaja

Sirkku Sarlomo
sihteeri